

UDENRIGSMINISTERIET

Den 12. januar 2012

Spørgsmål fra Forsvarsudvalget til Udenrigsministeren af 19. december 2011 (omtrykt 21. december 2011)
FOU alm. del - spørgsmål 51 stillet af Christian Juhl (EL).

Spørgsmål 51

Hvilken karakter har den danske regerings indsats med overholdelsen af de fælles EU-regler for våbeneksport til bl.a. Israel, herunder kontrollen med om Danmark har eksport/import af våben?

Svar:

Den danske våbenlovgivning henhører under Justitsministeriets ressort. Efter våbenlovens¹ § 1, stk. 1 (intern våbenkontrol), er det forbudt uden tilladelse af justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, at indføre en række nærmere angivne genstande og stoffer, herunder skydevåben, visse dele til skydevåben samt ammunition til skydevåben. Der kræves tilsvarende tilladelse til indførsel af bl.a. håndgranater, bomber, miner, lyddæmpere og optisk elektroniske sigtemidler.

Politiet meddeler tilladelse til indførsel af visse nærmere angivne genstande, herunder håndskydevåben, dele og ammunition hertil, lyddæmpere, optisk elektroniske sigtemidler mv., jf. våbenbekendtgørelsens § 27. Tilladelse til at indføre maskinpistoler, fuldautomatiske rifler og maskingeværer kan dog alene meddeles af Justitsministeriet, jf. våbenbekendtgørelsens § 2, stk. 3. Indførselstilladelse til bomber, håndgranater, miner mv. meddeles ligeledes af Justitsministeriet.

Det er som udgangspunkt en betingelse for meddelelse af indførselstilladelse, at ansøgeren har en våbentilladelse, dvs. tilladelse til at besidde, opbevare mv. det pågældende våben, jf. våbencirkulærets § 27.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 704 af 22. juni 2009 om våben og eksplosivstoffer med senere ændringer.

Ifølge våbenlovens § 6, stk. 1 (eksportkontrol), at er det endvidere forbudt uden tilladelse fra justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, i hvert enkelt tilfælde at udføre våben, dele og ammunition hertil, krigsmateriel m.v.

Tilladelse udstedes som udgangspunkt af Justitsministeriet. Politiet meddeler dog tilladelse til udførsel af visse våbentyper, herunder våben til jagt, fiskeri og konkurrenceskydning, til Færøerne og Grønland, de nordiske lande og EU-medlemslandene.

Ansøgning om meddelelse af udførseltilladelse, der indgives til Justitsministeriet, forelægges Udenrigsministeriet, som vurderer ansøgningerne i lyset af dansk våbeneksportpolitik, EU's fælles regler for våbeneksport og de øvrige internationale forpligtelser. Forsvarets Materieltjeneste rådgiver på Forsvarsministeriets vegne Justitsministeriet, hvis der er tvivl om, hvorvidt et bestemt produkt er omfattet af våbenloven.

Det juridiske grundlag for eksportkontrollen er den danske våbenlovgivning samt EU's Fælles Regler for våbeneksport.

EU's Fælles Regler for våbeneksport blev vedtaget af Rådet den 8. december 2008 som afløsning for det gældende adfærdskodeks for våbeneksport fra 1998. De Fælles Regler sætter en høj fælles standard for våbeneksport fra EU-landene i form af en række kriterier, som skal tages i betragtning ved afgørelser om eksport af våben, og bidrager således til tilbageholdenhed i våbeneksporten. Udstedelse af tilladelser til våbeneksport er fortsat en national beslutning baseret på det enkelte EU-lands retsgrundlag. De Fælles Regler udgør således minimumskrav, som de nationale beslutninger skal respektere.

De 8 fælles kriterier for våbeneksport er følgende:

1. Respekt for EU-medlemsstaternes internationale forpligtelser som eksempelvis vedtagne sanktioner og embargoer, internationale traktater og eksportkontrolregimer. Eksport vil blive afslået, såfremt den strider mod sådanne forpligtelser.
2. Respekt for menneskerettighederne i modtagerlandet. EU-landene vil afslå eksport, hvis der er risiko for, at udstyret vil blive anvendt til intern repression. Der vil ske en nøje vurdering i hver enkelt sag, i tilfælde hvor der er fastslået krænkelser af menneskerettighederne i modtagerlandet.
3. Den interne situation i modtagerlandet, set som en funktion af forekomsten af spændinger eller væbnede konflikter. EU-landene vil ikke tillade eksport, hvis eksporten kan fremkalde eller forlænge væbnede konflikter eller forværre spændingen i modtagerlandet.
4. Opretholdelse af regional fred, sikkerhed og stabilitet. EU-landene vil ikke tillade eksport, hvis der er en klar risiko for, at udstyret vil blive brugt aggressivt eller til med magt at støtte et territorialt krav.

5. EU-medlemsstaternes nationale sikkerhed såvel som venligtsindede og allierede landes sikkerhed. Risikoen for, at det eksporterede udstyr kan anvendes imod medlemsstaterne eller venligtsindede og allierede lande, vil blive overvejet nøje.
6. Køberlandets adfærd over for det internationale samfund, især hvad angår dets holdning til terrorisme, karakteren af dets alliancer og respekt for folkeretten.
7. Risikoen for at udstyret vil blive omdirigeret inden for køberlandet eller reeksporteret.
8. Våbeneksportens forenelighed med modtagerlandets tekniske og økonomiske formåen. Modtagerlandets økonomiske situation skal tages i betragtning med henblik på at vurdere, om der anvendes unødigt mange ressourcer på indkøb af våben.

Den praktiske gennemførelse af EU-reglerne drøftes løbende i EU-regi under den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik i rådsarbejdsgruppen (COARM), hvor Udenrigsministeriet deltager.

Danmark fører en tilbageholdende politik med hensyn til våbeneksport, blandt andet gennem en restriktiv anvendelse af kriterierne i EU's Fælles Regler for våbeneksport. Eksportansøgninger vurderes desuden under hensyn til de øvrige forpligtelser Danmark har påtaget sig i det internationale samarbejde. Det betyder, at der ikke udstedes eksporttilladelse i strid med en våbenembargo vedtaget i FN, OSCE eller EU.

Udenrigsministeriet anbefaler som hovedregel, at der ikke gives tilladelse til dansk våbeneksport til Israel, da der kan være risiko for, at materiellet vil kunne anvendes i forbindelse med militær aktivitet bl.a. i forbindelse med de af Israel besatte områder.